
Оригинални научни рад

ПИЈЕР ДЕ КУБЕРТЕН – ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ КАО НЕУСПЕЛИ ПОКУШАЈ ОБРАЗОВАЊА ПУТЕМ СПОРТА И ЊЕГОВИ КАСНИЈИ ПОКУШАЈИ

Семан Франтишек¹

¹Факултет физичког васпитања и спорта, Комениус Универзитет Братислава, Словачка

УДК 796.032.2:37

САЖЕТАК

Олимпијске игре нису никада биле образовни догађај у правом смислу. Још у њиховом самом зачетку, образовне вредности су значајно доведене у питање. Пијер де Кубертен се из наведених разлога повукао са места председника Међународног олимпијског комитета. Желео је да се одужи правој педагогији. Основао је Светско педагошко удружење и Међународни биро за спортску педагогију. Ове институције су остале у позадини светске пажње, која иначе види само Олимпијске игре.

Кључне речи: Олимпијске игре, олимпизам, образовање, спорт, конгрес

Аутор за кореспонденцију
Семан Франтишек
seman@fsport.uniba.sk

УВОД

У историји је током векова било различитих покушаја, и из области образовања и из области доминације. Неки покушаји су били успешни, а неки мање успешни. Покушаји у тоталитарним друштвима су имали више успеха јер су обично били засновани на образовању, док су правила вежбања била строго централизована. Покушаји у демократским друштвима били су релативно тешки. Расправе о образовању, посебно о смеру образовања, често су биле опширне. Подржавање ове или оне доктрине различитих друштава, која заправо нема заједнички језик са другим друштвима, имало је за циљ другу образовну доктрину.

НАПОМЕНА О МЕТОДОЛОГИЈИ

Када смо писали овај рад, користили смо стандардне методе рада које се примењу у историји, а нарочито смо користили директну методу. На основу доступности многих примарних извора из друге половине 19. века и прве половине 20. века, можемо пружити један целовит приказ чињеница. Секундарне изворе смо користили само да бисмо потврдили или оповргнули неке тврдње упркос томе што те изворе сматрамо поузданим. Напомињемо да су, изузев можда само првог извора, који потиче из француске верске средине из периода пре школских реформи у Француској у 19. веку, сви примарни извори објективни.

ПРВИ ДЕО

Барон Пијер де Кубертен (даље у тексту П. де Кубертен) познат је у свету зато што се његово име везује за обнову Олимпијских игара. Рођен је 1. јануара, 1863. године у Паризу, у породици из средњег слоја, која је по оцу потицала из Италије. Његови преци су дошли на територију Француске у другој половини 15. века. Студирао је на језуитском колеџу Св. Игнатиус у Паризу, када су га занимали политика, обичаји, протоколи и владајуће династије. Током тих студија сусрео се са хеленизмом. Међутим, није се повиновао вољи својих родитеља и одбио је да се упише на војну академију Саинт-Цур. Нагињао је ка републиканизму 1887, након тога је отпутовао у Велику Британију из чега је проистекао његов рад *L'Éducation en Angleterre* (Образовање у Енглеској) који је издат 1888. Наредне године, под овлашћењем Министарства образовања Француске, пошао је на пут за Сједињене Америчке Државе и Канаду са циљем да се упозна са организацијом и радом спортских удружења са оне стране Атлантика.

Резултат тога је његов рад *Universités transatlantiques* (Трансатлантски универзитети), који је говорио о много већој улози спорта у Сједињеним Америчким Државама и Канади него што је то био случај у Европи.

Француска револуција (1789) донела је један други приступ образовању. Француска 19. века је била земља у којој су се често мењали политички режими, посебно током прве три четвртине века. Каснија промена политичких режима, Француско-пруски рат (1870 – 1871) и кратак период Париске комуне (1871), међутим, нису дозволили значајан развој образовања. У односу на политички режим образовање је било мање више милитаризовано. Физичко образовање требало је да има своје место у образовању, али је и предмет политичког утицаја, и током 19. века у Француској постоји 7 његових развојних периода (Tissié et al., 1901). Режим треће француске демократске републике (1875 – 1940) је искицао потребу за образовањем. У друштву су се чули и позиви на ново образовање. На пример Аббе Баутаин (1876) написао је да је "друштво болесно – лек би могао бити образовање младих." На замишљеном бојишту где су се за ново образовање у Француској одвијале борбе, од самог почетка су два човека имала кључне улоге – новинар Паскал Грусет (1844 – 1909), националиста левог-крила, учесник Парске комуне и спортиста, и републиканац П. де Кубертен.

Савези и удружења

П. де Кубертен је на почетку намеравао да реформише француски образовни систем – а не да обнови Олимпијске игре. Његова основна идеја била је да реформише француски образовни систем на свим нивоима, према енглеском моделу, увођењем физичког образовања, а посебно увођењем спорта у француске школе (Cholley, 1996). Паскал Грусет је 1888 писао (под псеудонимом Филип Дарул) на страницама у то време најчитанијих новина *Le Temps* (Време) чланке о физичким вежбама. У последњем од тих чланака (3. октобар, 1888) предложио је да се обнове Олимпијске игре: *„Олимпијске игре – изговорена је реч. Неопходно нам је да имамо наше ... замислите сваке године, у пролеће, огромно спортско такмичење у трчању, скакању, играма са лоптом, пливању и веслању, где би се сусрели представници француских школа, регионалних селекција. Видим ове прваке како се боре, међусобно огледају у осведоченим такмичењима... како би остао само одређени број победника у финалу. Дан националног празника (државни празник, 14. јул, напомена аутора) ће бити за доделу победничких награда на церемонији пред одбором жирија где ће примати наградна путовања, дипломе, и победник ће имати скраћену службу војног рока у доба мира“* (Le Temps, 3. октобар, 1888). Поменуте Олимпијске игре не би биле међународног карактера и у њима не би било енглеских спортова, већ само традиционалних француских игара и спортова, како је то описао Јуссеранд (1901). Он у својој књизи наводи да су

Енглези преузели од Француза не само спорт већ често и његов садржај. Паскал Грусет је још 1888. објавио у своје чланке у форми књиге под насловом *La Renaissance physique* (Ренесанса тела) а 14. октобра, 1888. године био је један од оснивача Државни савез за физичко образовање (*Ligue nationale de l'éducation physique*). У склопу савеза био је (1. јун, 1888) и одбор за промовисање физичких активности (*Comité pour la propagation des exercices physiques*), који је био познат под називом одбора Јулес-а Симон-а. Члан одбора је био и П. де Кубертен. Овај одбор се, крајем јануара 1889., спојио са ново-оформљеним Савезом француских друштава за атлетске спортове (*Union des sociétés françaises des sports athlétiques*) где је П. де Кубертен истовремено био и генерални секретар. Паскал Грусетов савез је представио програм физичког образовања за основне школе и организовао школске игре за те школе у Паризу (1889). П. де Кубертен је, упркос чињеници да га је Паскал Грусетов предлог да се поново организују Олимпијске игре најпре изненадио, касније схватио да уколико би успео да обнови Олимпијске игре као образовни догађај, тиме би се решили проблеми образовања у Француској.

“Олимпијске игре” пре П. де Кубертена

Ако занемаримо друге покушаје оживљавања Олимпијских игара, многе друге организације догађаја који су називани олимпијским играма пре П. де Кубертена (*Dovers Costwolds* олимпијске игре, прослава револуције, олимпијске игре у *Ramlösa-u*, олимпијске игре у Грчкој, итд.) морамо да нагласимо да су барона несумњиво инспирисала два догађаја, која су била блиска идеји о Олимпијади. Ради се о олимпијским играма у *Rondeau-u* (Француска) и олимпијским играма у *Much Wenlock-u* (Енглеска). Док је први догађај био значајан у смислу само-образовања ученика, који су, док су се савесно припремали, имали улогу учесника, организатора и судија, други догађај се доста посветио озбиљним процедурама о образовним вредностима. Оба ова догађај су, међутим, имала само локални значај.

Прва два конгреса

П. де Кубертен је схватио да се Олимпијске игре могу обновити. Али први покушај није успео. Нови покушај предлога обнове Олимпијских игара изнео је на састанку приликом пете годишњице Савеза француских удружења за атлетске спортове (*Union des sociétés françaises des sports athlétiques*) 25. новембра, 1892. Али то није било право место за изношење предлога, и П. де Кубертен није наишао на одговарајући аудиторијум. Олимпијске игре је споменуо у кратком чланку на крају свог говора, чија су тема биле физичке вежбе у савременом свету (Müller, 2000). Неуспех је тиме

био сигуран. Барон је то сигурно схватио након другог покушаја позива на обнову Олимпијских игара. Париски конгрес (касније први Олимпијски конгрес) био је сазван по одлуци одбора Савеза француских удружења за атлетске спортове у пролеће 1893. године на захтев Adolpha de Pallissaux-a (атлетичара-тркача и благајника тркачког клуба) и П. де Кубертена. Да би имао глобални значај, овај конгрес су организовали овлашћени представници: П. де Кубертен (тада генерални секретар Савеза) за Енглеску и њене колоније, и Професор William Milligan Sloane (1850 – 1928) са Принстон Универзитета за обе Америке (Bulletin du Comité International des Jeux Olympiques, 1894). П. де Кубертен је целом догађају дао јак међународни карактер. На конгрес је позвао одређен број представника универзитета из целог света, многе француске и стране аристократе и чланове Француске академије. Пре самог конгреса одржана су два састанка – један у Њујорку а један у Лондону – где је и спремао програм. Сам конгрес је трајао од 16. до 24. јуна, 1894. године у Паризу. Још у самом позиву је било назначена образовна природа спорта и олимпијаде, али под паролом аматеризма: *„Тачније, циљ је да се у спорту одржи племенитост и виталност, што није био случај у прошлости, и да је његова најважнија улога да се активно настави са образовањем савремених људи, што је приписивао грчким учитељима.“* Конгрес је имао два циља:

1. Што се тиче питања аматеризма требало је дефинисати шта је аматер и решити питања плаћања и опклада у спорту.
2. Обнова Олимпијских игара (Bulletin du Comité International des Jeux Olympiques, 1894).

Олимпизам, конгреси и образовање

Олимпијске игре су за кратко време стекле много присталица и њихова популарност је расла вртоглавом брзином. Међународни олимпијски комитет (у периоду Међународног комитета олимпијских игара) је покушао (најзначајнији је био покушај Барона де Кубертена) да се у сваком случају, пажња поклони аспекту који се тиче образовних догађаја. Ово најбоље показује сам Олимпијски конгрес као и програм који се односи на учешће на њему.

До Другог светског рата на олимпијским конгресима је често покретано питање образовања. О образовању се посебно дискутовало на конгресима 1897., 1905., 1913. и 1925. године. Све те конгресе сазивао је П. де Кубертен. Био је изузетно заинтересован да међународни олимпијски покрет постане један образовни покрет, што њему, што се тиче развоја спорта и олимпијаде, није пошло за руком.

Други олимпијски конгрес – 1897, Ле Хавре

За разлику од првог олимпијског конгреса у Паризу, другом олимпијском конгресу одржаном 1897. године у Ле Хавре-у, присуствовало је само око 60 учесника. Званични програм је наводио да ће расправљати о „питањима хигијене, образовања, историје, итд. који се односе на физичке вежбе“ (Programme officiel du Congrès Olympique de 1897 au Havre, 1897). Важни учесник конгреса је, међутим, био доминикански велечасни отац Хенри Дидон, ректор доминиканског колеџа из Arcueil-а, који је био пријатељ П. де Кубертена. Он је дао значајни допринос по питањима моралног утицаја атлетских спортова. Велечасни отац Дидон, иако није био вичан спорту, имао је много искуства. У својој младости био је ђак богословије у Рондеау, у близини Гренобла, где су од 1832. године (до 1952. године) организоване Олимпијске игре сваког 29. фебруара, сваке преступне године. Велечасни отац Дидон је два пута учествовао на овим играма, и након напуштања богословије, посветио се и образовним активностима, где спорт игра важну улогу у образовању дечака. У свом говору је нагласио да је физичка вежба морална врлина која ће допринети подизању војничког духа, уклонити лењост код деце, јер су здрави јаки, и сигурни у себе, док су слаби лукави и опасни, и могли би бити и издајници. Нагласио је и снагу и издржљивост (у савременом схватању моторичких вештина). Најзад, нагласио је и важност бављења спортом у групама које су увек помешане. Он тврди да је тако успевао да искорени болест међу ђацима, која би се појавила након сталног надметања између истих група: „... Искоренивао бих је без речи када бих организовао спорт и мешање свих група“ (Дидон, 1897). У контексту образовања морамо да нагласимо мишљење шведског представника Victora Balcka, према коме Међународни олимпијски комитет не би требало да губи енергију на приче о образовању (де Кубертен, 1932). Да би се помогло образовање у школама, конгрес је донео следеће закључке и дао следеће препоруке:

1. Физичко образовање представља складну комбинацију гимнастике и спорта.
2. Директор школе није одговоран за било какве незгоде настале приликом учења спорта, из разлога недовољног надзора.
3. Школе би требало да имају простор у коме би се деца бавила спортом, над којим надзор не треба да имају учитељи физичког образовања, већ спортска удружења.
4. Управа школе годишње би требало да објављује имена ученика који су одлични у учењу и у физичком образовању.
5. Обавезно учење о хигијени, физичком образовању и спорту треба да буде уведено на свим академијама.

6. У свакој школи требало да се вежба хидротерапија (Müller, 1994).

Што се тиче хигијене и хидротерапије, управо ту је значајан „баронов рукопис“, јер само он је подржавао хидротерапију, а са којом се срео – у њеном данашњем и необичном облику – у Сједињеним Америчким Државама 1890. године, која је истовремено озбиљно уводила и питања хигијене (де Кубертен, 1890).

Трећи олимпијски конгрес – 1905, Брисел

Конгрес је имао највише учесника у Другом светском рату (205 делегата). П. де Кубертен је сазвао конгрес имајући у виду да се многе домаће и стране спортске федерације не слажу око спортова и дисциплина на Олимпијским играма, по питању јединствених правила која у многим случајевима нису ни постојала. Што се тиче јединствених правила, треба нагласити да и даље недостају у одсуству одговарајућих међународних спортских федерација, које су најкомпетентије да их одређују. Масовно учешће на овом конгресу је бар делимично оправдано – постојеће домаће а посебно стране спортске федерације су више декларативно разматрале значај образовања и спорта, а више су биле заинтересоване за програм Олимпијских игара место „њиховог“ спорта на олимпијским такмичењима.

Главна тема конгреса – спорт и физичко образовање – састојала се од питања која су била повезана са спортом и физичким образовањем, а на три расправе говорило се само о педагогији. Поред доприноса древних гимназија и савремених вежбаоница, које су такође наглашавале образовну улогу физичког вежбања, треба истаћи и учешће делегата из Америке. Сједињене Државе су се показале у бољем светлу од свих европских земаља у смислу образовања путем спорта. Док се у Европи расправљало о образовању путем спорта на разним конгресима и конференцијама, у Сједињеним Државама ово питање се већ разматрало у контексту тезе ученици – будући учитељи физичког образовања! Доказ је наслов последње тезе под називом „Образовни задатак спортских терена“ (де Кубертен, уредник, 1905).

Пети олимпијски конгрес – 1913, Лозана

Од око сто учесника на конгресу, 70 је било из Швајцарске, а главна тема конгреса била је психологија и спортска психологија. Конгрес се бавио питањима образовања кроз психологију. Главне расправе се могу поделити у три области.

1. Порекло спортских активности – опонашање и улога воље.

2. Континуитет и модалитет – како створити потребу за спортовима (аутоматизам, психологија и психолошке специфичности сваке категорије физичких вежби, интелектуални и морални квалитети – усамљеност, дружење, независност, сарадња).
3. Резултати – услови за бављење спортом, основна правила спортског тренирања (издржљивост, морални напредак, поуздање, концентрација и психичка воља).

Учесници су дошли до препорука за вежбу, али су оне мало вределе, обзиром да велика већина учесника није заправо имала никаквог практичног искуства на пољу физичког образовања, како је то П. де Кубертен нагласио у својој процени. На конгресу су разјашњени различити аспекти образовне идеје спортске психологије (Müller, 1994).

Осми олимпијски конгрес – 1925, Праг

То је прави (и јединствени) педагошки олимпијски конгрес на коме је учествовало 62 делегата. То је у основи био двојаки конгрес – педагошки и технички. Имајући у виду да је савремени спорт дао Олимпијским играма потпуно другу димензију и правац, и да оне не могу постати образовни догађај у правом смислу те речи, П. де Кубертен који се повукао са места председника олимпијског комитета, на конгресу је присуствовао само као почасни председавајући. Био је на челу овог тела уместо белгијског грофа Henri-ја de Baillet-Latour-a, који је иначе председавао белгијској спортој „суперфедерацији“ - Националном комитету за физичко образовање – који је окупао све државне спортске федерације. Позната је његова изјава: „Циљ олимпизма је ширење физичког образовања међу људима. Игре су само средство за постизање тога.“ Конгрес је усвојио резолуције из неколико области.

1. Резолуција о мери у спортским такмичењима. Према одлукама конгреса, учесници би требало да спроводе спортску такмичарску идеју о физичком и моралном образовању, као и о рационалном развоју тела. Специфичност спортских такмичења лежи у чињеници да се многа спортска такмичења организују због зараде и да се иста ситуација одвија скривено иза професионализма.
2. Свако дете и сваки други млади спортиста би претходно требало да прође детаљне лекарске прегледе, које би требало понављати и током припрема. Сваком усавршавању у спорту би требало да претходе смислен и општи развој тела. Конгрес је у том смислу препоручио америчку методу постизања одређеног минимума коју би требало примењивати за сваки спорт у сваком узрасту. Требало би искључити мешање између различитих узрастних група.

3. Женама би требало омогућити оне спортске активности које одговарају њиховој природној способности и то под лекарским надзором. Спортове који нису одговарајући за жене у физичком, моралном и етичком смислу треба искључити (као што су бокс, рвање, рагби, фудбал), а услови такмичења у женским спортовима требало би да буду блажи.
4. Предлог велечасног de Courcy-Laffana, који се посебно односио на образовање посматрача путем новина, прихваћен је на конгресу. Тиме би конгрес требало више да се посвети спортским питањима и да има у новинама и часописима посебне стране посвећене образовању.
5. На пољу сарадње са универзитетима посебну пажњу би требало посветити питањима физичког образовања наставног особља на свим универзитетима и требало би организовати спортска надметања између универзитета (у Енглеској и Сједињеним Државама, то је већ устаљена пракса, наводи аутор). Важно је поменути да је конгрес предложио и да би сваки колеџ и универзитет требало да поседује посебан одсек за физичко образовање (први Олимпијски међународни конгрес о образовању у Прагу, 1925, 1925, п. 49-54).

Већ на самом отварању конгреса изнете су важне кључне речи П. де Кубертен, чија је основна мисао: *„Нека овај дух иде до самог врха где желимо да подигнемо храм, док је равница једно велико тржиште. Храм остаје, а тржиште нестаје. Спортисти морају да изаберу – или тржиште или храм. Не могу имати оба. Зато нека се одлуче...“*

П. де Кубертен напустио је место председника Међународног олимпијског комитета, и посветио се стварању *„... продуктивне педагогије, која треба да буде јасна мисао и мирољубива критика.“* Подразумевало се да *„... будућа цивилизација није заснована на политичким или економским основама – већ да је заснована само на томе у ком ће се правцу кретати образовање... данашње образовање стално наводи савремене генерације на погрешан пут, који значи само таму и поделу. Оставља утисак да је снажно јер чини добро, и да је врло лукаво јер обећава велике награде. А заправо је веома рђаво оформљено због забуне коју ће тек произвести.“*

ДРУГИ ДЕО

Сва четири олимпијска конгреса која смо овде споменули, су у програму за тему расправе имала питање образовања. Међутим, изгледа да је олимпијски покрет – а нарочито сама олимпијада – донео мало другачији

правац од образовног. У спорт све више улази новац и велики напор се улаже за победу по сваку цену, јер победа поред славе засигурно доноси и више новца. П. де Кубертен је то свакако схватио и уместо да и даље седи на месту председника Међународног олимпијског комитета, он се бацио на нови посао који је требало да буде чисто образовног карактера.

Светско педагошко удружење

15. новембра 1925. године основано је у Aix-en-Provence-у Светско педагошко удружење (Union pédagogique universelle). П. де Кубертен је овде као ставку посебног значаја укључио спортско образовање. Ова институција престала је са радом крајем 1930. године. Приликом њеног оснивања П. де Кубертен је објавио на радију: *„Зло које хара Европом не долази од рата. Рат је због њега само постао још гори. Његово порекло је много даље. Оно потиче из банкротства, осиромашеног западњачког образовања ... Само широко и свеобухватно образовање опстаје у неспоразумима који изазивају стабилност светски и социјални мир.“* (де Кубертен, 1925).

У периоду од 14. до 18. септембра 1926. године одржана је у Лозани конференција Светског педагошког удружења (Лозанска конференција). На тој конференцији, П. де Кубертен издао је посебан примерак програма, који истиче основне ставке његових намера. Следиле су његове мисли, које су биле делимично изложене на VIII олимпијском конгресу одржаном 1925. у Прагу. Нагласио је да један модеран град има све већу улогу и да будућност друштва углавном зависи од његових иницијатива и оријентација. У уводном делу програма види се као да П. де Кубертен покушава да даље реформише педогогију. На почетку је рекао *„... свака политичка, економска или социјална реформа ће успети уколико јој претходи реформа образовања...“* Главна тема конференције била је улога факултета у модерном граду и на конференцији је требало донети решења овог проблема и дати препоруке у вези следећег:

1. Право свих грађана на опште образовање.
2. Право на бесплатно бављење спортом за све грађане. Овде се П. де Кубертен ослонио на то да ће се људи присетити древних гимназија.
3. Морална атмосфера. П. де Кубертен је сматрао да је тада морал био на недовољном нивоу.
4. Народна уметност, где би грађани могли да учествују директно у модерном граду а не да буду само посматрачи (де Кубертен, 1926).

Образовна реформа је имала извесног успеха у дедуктивним образовним актиностима Светског педагошког удружења 1927. (тачно 18

месеци након његовог настанка) П. де Кубертен је увидео да је успешно напредовање образовних реформи само питање времена. Било је потребно појачано промовисање реформе и да све њене главне ставке буду доступне на свим језицима (де Кубертен, 1927). Након 1927., међутима, Светско педагошко удружење није имало готово никаквих активности. Узрок томе може бити чињеница да је П. де Кубертен припремао оснивање нове образовне институције – Међународни биро за спортску педагогију. Зашто образовна платформа Светског удружења није функционисала као место са кога долази прокламована продуктивна педагогија? Улогу су у томе имали и проблеми са финансијама П. де Кубертена (у које је упао средином двадесетих година 20. века), или то једноставно није било право место за ширење педагошких идеја? Или, али ово изгледа најмање вероватно, за овакву врсту образовања није било занимања.

Међународни биро за спортску педагогију

У пролеће 1928. основан је лозански Међународни биро спортске педагогије (Bureau International de pédagogie sportive). П. де Кубертен је држао предавања аудиторијуму универзитета Лозане на тему педагошке употребе спортских активности наглашавајући потребу за „другим“ образовним спортом – правим образовањем, где би човек на крају ценио оно што стекне кроз спорт, и то може бити прави модел. У предавању је врло често користио реч „корупција“, која свакако не доприноси позитивним вредностима спорта. Спортско образовање би требало да одбаци границе адолесценције и превазиђе границе већине (де Кубертен, 1928).

Циљеви активности Међународног бироа за спортску педагогију, резимирао је П. де Кубертен 1929. године, јасно и директно су идентификовали следеће проблеме:

1. Деца и студенти су плен спортских организација, јер нису достигли одговарајући ниво како би могли да се носе са спортом у том узрасту. Млади падају у милост и немилост сваког спорта, и у многим случајевима ради се о ниским моралним и социјалним вредностима.

2. Сваку младу особу, адолесцента, стално привлаче такмичарски спортови. Уместо тога, спорт је постао противтежа интелектуалној активности, и постаје основна брига у односу на све друге активности младог човека. Учење младог човека је додатак спортским активностима, а недостатак његове амбиције је само диплома.

3. Врло брзо ће се показати негативни ефекти овакве заблуде, рекламирања и тежње ка материјалном добитку. Ово промовише и спортска штампа, коју подржавају интереси индустрије.

4. Менталитет који се зове „олимпијски“, који је углавном заснован на култу оборених рекорда, намеће се онима који не могу да замисле рекорд, и које то не инспирише.

5. Када огромне опасности које намеће спорт погоде детињство и адолесценцију, младим људима је веома тешко да се баве спортом као хобијем чак и уз минималне трошкове.

6. Спортска педагогија мора своје методе да доведе до нивоа захтева које намеће дато време. То би требало да буде педагогија коју заговара Томас Арнолд.

То су били ставови П. де Кубертена, које је најжитније требало реализовати како би се решавала наведена питања. Међународни биро за образовање се бави спортом при чему је свако са решењем за дате проблеме добродошао – било да се ради о родитељима, учитељима, представницима јавних власти, или о самим младим (де Кубертен, 1929.). Међународни биро за спортску педагогију може стога себи да зада за задатак да се бори против негативних аспеката спорта. Савременици могу да упореде негативне стране спорта с почетка 21. века, са негативним аспектима које је истицао П. де Кубертен 1929. Верујемо да је ситуација потпуно непромењена и да се многе од ових негативности могу и данас пронаћи. Са изузетком допинга, који је данас достигао ниво злоупотребе за време максималних мотивационих припрема, и употребе софистициранијих реклама и сличног, можемо пронаћи све што уништава образовну улогу спорта. Не изненађује што се у последњој ставки П. де Кубертен okreће педагогији коју заговара Томас Арнолд у једном школском интернату у Рагбију.

1930., несумњиво у складу са циљевима постављеним овде, Биро за спортску педагогију издао је повељу о реформи спорта. Повеља је очигледни рукопис П. де Кубертена, којим је изразио своје нездовољство усмерењем који одређени спорт доноси. Спорт је постао вид трговине, која иде руку под руку са свим негативностима, односно профитирањем. Спорт полако али сигурно постаје профитабилно пословно средство. А спортисти постају пиони у игри коју диктирају кладионичари, индустријске корпорације и маркетинг (повеља о реформи спорта, 1930.). Таква је била повеља о реформи спорта у свету. Проблем остаје, међутим, било у спорту било у образовним круговима, такав одговор се очекује од представника Међународног бироа за спортску педагогију. Тешко је замислити потпуно прихватање свих његових ставки.

П. де Кубертен, према Месерлију (1949) се стално посвећивао раду Међународног бироа за спортску педагогију: *„Био је у потпуности посвећен питањима образовања, издао је бројне радове и студије, сазивао конгресе и конференције, у поглављима образовних и спортских реформи развио је*

различите иницијативе и изазове.“ Али све те напоре П. де Кубертена биле су у сенци Олимпијских игара, где је свет био главни. Образовање је остало у позадини, и испоставило се оно што би Барон радо желео да види – спортисти нису изабрали педагошки храм, већ тржиште.

ЗАКЉУЧАК

П. де Кубертен свету није пружио само Олимпијске игре, већ и упутства како да се најефикасније реши питање образовања кроз спорт. Чињеница да није успео да ефикасно образује младе олимпијце му се не може приписивати. П. де Кубертен је то тада покушавао, али свет није желео да га слуша. Људе је најчешће занимало, када је спорт у питању, какву корист могу из њега да извуку.

Пропали су напори П. де Кубертена у Светском педагошком удружењу и Међународном бироу за спортску педагогију. Евентуалну материјалну корист од спортских активности могу имати одрасли а посебно они који у спортском образовању носе одговорност – тренери, учитељи, званичници, и други њима слични.

РЕФЕРЕНЦЕ

1. Buntain Louis. *Del' éducation publique en France au XIX esiècle.* Paris: Brayet Retaux, 1876.
2. Bulletin du Comité International des Jeux Olympiques br. 1 (1894): 1-4.
3. Coubertin Pierrede. *Universités transatlantiques.* Paris: Librairie Hachetteet Cie, 1890.
4. Coubertin Pierrede, ed. *Congrès International de Sportetd' Éducation Physique.* Auxerre: Comité International Olympique, 1905.
5. Coubertin Pierre de. „Message par radio transmis à l'occasion del' inauguration des travaux del' Union pédagogique universelle“. In *Union pédagogique universelle I. Année 1925 – 1926.* ed. Pierre de Coubertin: 1925.
6. Coubertin Pierre de. *Union pédagogique universelle. Conférence de Lausanne 14-18 Septembre 1926. Programme.* Lausanne : Imprimerie La Concorde, 1926.
7. Coubertin Pierre de. *Rapport annuel présenté au Conseil d' administration et au Comité de perfectionnement del' Union pédagogique universelle.* In *Union pédagogique universelle II. Année 1926 – 1927.* ed. Pierrede Coubertin: 1926.
8. Coubertin Pierre de. *L'Utilisation pédagogique del' activité sportive.* Conférence donnée par M. le Baron Pierrede Coubertin à l'Auladel' Université de Lausanne. [Extract text from periodicals Sport Suisse, which editors are paid to the International Bureau of Sport Pedagogy.] 1928.

9. Coubertin Pierre de. Note sur le but et le fonctionnement du Bureau international de pédagogie sportive. In: Bulletin Officiel du Comité International Olympique, br. 13 (1929): 13-14.
10. Coubertin Pierre de. Mémoires olympiques. Lausanne: Bureau International de Pédagogie Sportive, 1932.
11. Didon, Henri. Influence morale des Sports athlétiques. Discours. Imprimé spécial. Paris: 1897.
12. Cholley, Patrice. Pierre de Coubertin. La deuxième croisade. Améliorer la condition humaine par le sport et l'éducation, facteurs de paix universelle. Lausanne: Comité International Olympique, 1996.
13. Jennings Andrew and Simson, Vyv. The Lords of the Rings. Power, Money and Drugs in the Modern Olympics. Transparency Books, 2012. First published 1992. Kindle Edition. 5115 locations.
14. Jusserand, Jean Jules. Les sports et les jeux d'exercice dans l'ancienne France. Paris: Plon-Nourrit Cie, 1901.
15. Le Temps, 3rd Octobre 1888.
16. Messerli, Francis. Le Bureau international de pédagogie sportive (B. I. P. S.) et l'Institut olympique de Lausanne (I. O. L.) convoquent un nouveau Congrès de physiologie et de psychologie sportives. In Bulletin du Comité International Olympique, br. 13 (1949): 17-18.
17. Müller, Norbert. Cent ans de Congrès Olympiques. 1894 – 1994. Lausanne: Comité International Olympique, 1994.
18. Müller, Norbert Pierre de Coubertin. Olympism. Selected Writings. Lausanne: International Olympic Committee, 2000.
19. Programme officiel du Congrès olympique de 1897. Paris: Comité International des Jeux Olympiques, 1897.
20. První olympijský mezinárodní kongres pedagogický v Praze 1925. From the French documents translated by Vitezslav Pavlousek. Praha: Československý výbor olympijský, 1925.
21. Sirinelli, Jean-François. Dictionnaire de l'histoire de la France. Paris: Larousse, 2006.
22. Tissié, Philippe et al. L'éducation physique au point de vue historique, scientifique, technique, critique & esthétique. Paris: Librairie Larousse, 1901.

PIERRE DE COUBERTIN – OLYMPIC GAMES AS AN UNSUCCESSFUL ATTEMPT TO EDUCATE BY SPORT AND HIS SUBSEQUENT EDUCATIONAL EFFORTS

SUMMARY

The Olympic Games have never been an educational event in the true sense. Already in its infancy, the educational values substantially defied. Pierre de Coubertin from the following reasons resigned as President of the IOC. He wanted to pay the

---

actual pedagogy. He founded the World Pedagogical Union and International Bureau of Sport Pedagogy. These institutions remained in the background of global attention, which perceives only the Olympic Games.

Key words: Olympic Games, Olympism, education, sport, congress

---

ПЬЕР ДЕ КУБЕРТЕН - ОЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ В КАЧЕСТВЕ НЕУДАЧНОЙ ПОПЫТКИ ОБРАЗОВАНИЯ ЧЕРЕЗ СПОРТ И ЕГО ПОСЛЕДУЮЩИЕ ПОПЫТКИ

РЕЗЮМЕ

Олимпиады никогда не были образовательные мероприятия в подлинном смысле этого слова. Даже в очень ранних стадиях образовательные ценности вызывали сомнения. Пьер де Кубертен для указанных выше причин ушел с поста президента Международного олимпийского комитета. Он хотел отдать должное настоящей педагогике. Он основал Всемирную педагогическую ассоциацию и Международное бюро по спортивной педагогике. Эти учреждения остались вне мирового внимания, в центре которого обычно находились только Олимпийские Игры.

Ключевые слова: Олимпиада, олимпизм, образование, спорт, Конгресс
